

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
*ІНСТИТУТ НАЦІОНАЛЬНОГО ТА МІЖНАРОДНОГО ПРАВА
МІЖНАРОДНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ*

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.І. МЕЧНИКОВА

ЛУГАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВНУТРІШНІХ
СПРАВ ІМЕНІ Е.О. ДІДОРЕНКА

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

**«МІЖНАРОДНЕ,
НАДНАЦІОНАЛЬНЕ
ТА НАЦІОНАЛЬНЕ ПРАВО:
ПРОБЛЕМИ КОНВЕРГЕНЦІЇ»,**

*ПРИСВЯЧЕНА 11-РІЧЧЮ ІНСТИТУТУ НАЦІОНАЛЬНОГО
ТА МІЖНАРОДНОГО ПРАВА МІЖНАРОДНОГО
ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ*

13 грудня 2013 р.

м. Одеса

М 58 **«Міжнародне, наднаціональне та національне право: проблеми
конвергенції»:** Матеріали міжнародної науково-практичної конференції,
м. Одеса, 13 грудня 2013 р. / за ред. д.ю.н., проф. Т.С. Ківалової; Міжнародний
гуманітарний університет. – Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2013. – 316 с.

ЩОДО РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ БАСЕЙНОВОГО УПРАВЛІННЯ ВОДНИМИ ОБ'ЄКТАМИ ТА ЇХ РЕСУРСАМИ НА НАЦІОНАЛЬНОМУ ТА МІЖНАРОДНОМУ РІВНЯХ

Юрескул В. О.

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри аграрного, земельного та екологічного права

Національний університет «Одеська юридична академія»

м. Одеса, Україна

Басейновий принцип управління природними ресурсами у світовій практиці почав застосовуватися на рубежі XIX–XX століть, коли були реалізовані перші моделі взаємопов'язаного використання водних і земельних ресурсів у водозбірних басейнах. У першій половині XX століття вперше стали створюватися басейнові ради (комітети, комісії) з метою збалансованого управління водними ресурсами на водозборі. Спочатку, в 1930-х роках, вони створювалися у США, у басейнах річок Теніссі, Колумбії і Міссурі. Через 30–40 років басейновий принцип набув поширення в Європі для управління водокористуванням в Англії, Франції та ряді інших країн [1].

Конвенція з охорони та використання трансграничних водотоків та міжнародних озер 1992 року [2] у ст. 9 передбачає, що угоди або інші домовленості між Сторонами повинні розглядати установу спільних органів. Завдання цих спільних органів полягають, зокрема, в тому, щоб розробляти спільні програми моніторингу вод; складати реєстри джерел забруднення; розробляти граничні норми для скидів стічних вод та оцінювати ефективність програм по боротьбі із забрудненням; розробляти єдині критерії якості води; розробляти програми узгоджених дій щодо зниження забруднення; виступати в якості форуму для обміну інформацією щодо існуючих і запланованих видів використання вод, які можуть мати трансграничний вплив; сприяти співробітництву та обміну інформацією про найкращі наявні технології; сприяти співробітництву в галузі науково-дослідних програм; брати участь у здійсненні оцінки впливу на довкілля щодо трансграничних вод тощо.

Конвенція ООН про право несудноплавних видів використання міжнародних водотоків 1997 року [3] у ст. 8 передбачає, що при визначенні способів співпраці держав водотоку можуть розглядатися питання про те, щоб створювати спільні механізми для полегшення співпраці щодо відповідних заходів і процедур.

В Україні Основні засади (стратегія) державної екологічної політики на період до 2020 року [4] зазначають серед завдань у сфері охорони водних ресурсів впровадження інтегрованого управління водними ресурсами за басейновим принципом. Водний кодекс України [5] у ст. 13 передбачає, що державне управління в галузі використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів здійснюється за басейновим принципом на основі державних, цільових, міждержавних та регіональних програм використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів.

При цьому, впровадження басейнового принципу управління, на жаль, належним чином не закріплено в українському законодавстві. Зокрема, відмітивши системний характер загроз виснаження і забруднення водних об'єктів, Рада національної безпеки і оборони України доручила Кабінету Міністрів України забезпечити розроблення і шестимісячний строк та внести на розгляд Верховної Ради України проект закону України про внесення змін до Водного кодексу України, передбачивши впровадження басейнового принципу управління водними ресурсами, делімітації річкових басейнів, гідрографічного та водогосподарського районування території України; визначення механізмів стратегічного планування управління водними ресурсами у межах річкових басейнів [6].

Однак, басейнові ради в Україні існують. Наприклад, згідно Положення про Басейнову Раду Дністра від 17 грудня 2008 року [7], басейнова Рада Дністра створюється згідно з принципами басейнового управління водними ресурсами, визначеними у Водному кодексі України та Водній Рамковій Директиві Європейського Союзу.

Басейнова Рада Дністра створюється з метою визначення стратегії та формування плану управління річковим басейном і довгострокової цільової басейнової програми розвитку водних ресурсів, а також забезпечення узгодження інтересів та координації дій суб'єктів управління та користування водними ресурсами на території Львівської, Тернопільської, Івано-Франківської, Чернівецької, Хмельницької, Вінницької та Одеської областей.

Басейнова Рада Дністра здійснює свою діяльність у взаємодії з Уповноваженим Урядом України, його заступниками та робочими групами на виконання Угоди між Урядом України і Урядом Республіки Молдова щодо спільного використання та охорони трансграничних вод від 23 листопада 1994 року, іншими міжнародними та національними організаціями.

Слід зазначити, що Договір між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Молдова про співробітництво у сфері охорони і сталого розвитку басейну річки Дністер, підписаний 29 листопада 2012 року [8], передбачає створення Комісії зі спільного використання і охорони басейну річки Дністер. Комісія працюватиме під керівництвом двох співголів, що призначатимуться Договірними Сторонами і які матимуть єдині права. Уповноважені Договірних Сторін з виконання Угоди між Урядом України і Урядом Республіки Молдова про спільне використання та охорону прикордонних вод мають бути за посадою першими заступниками співголів Комісії і за відсутності останніх виконувати їх функції. Таким чином, передбачається одночасне функціонування української Басейнової Ради Дністра та українсько-молдавської Комісії зі спільного використання і охорони басейну річки Дністер. Серед спільних функцій цих двох органів – участь у розробленні планів управління басейном річки Дністер, надання пропозицій з удосконалення законодавства, розробка проектів документів у цій сфері, моніторинг стану природних ресурсів і екосистем басейну річки Дністер та організація обміну інформацією з цих питань тощо.

Уповноважений Урядом України з виконання Угоди між Урядом України і Урядом Республіки Молдова про спільне використання та охорону прикордонних вод від 23 листопада 1994 року є сполучною ланкою між національною Басейною Радою Дністра, яка здійснює свою діяльність у взаємодії з ним, і міжнародною Комісією зі спільного використання і охорони басейну річки Дністер, де Уповноважений Урядом України є за посадою першим заступником співголови Комісії від України. Вбачається, що правове регулювання взаємодії між собою органів басейнового управління національного і міжнародного рівня потребує розвитку. Отже, визначення співвідношення реалізації принципу басейнового управління водними об'єктами та їх ресурсами на національному та міжнародному рівнях потребує створення відповідного правового підґрунтя.

Література:

1. Басейновый совет – механизм консолидации власти и общественности [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ecodelo.org/3680-basseinovyi_sovet_mekhanizm_konsolidatsii_vlasti_i_obshchestvennosti-basseinovyi_podkhod.
2. Конвенція з охорони та використання трансграничних водотоків та міжнародних озер від 17 березня 1992 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_273.
3. Конвенція про право несудноплавних видів використання міжнародних водотоків від 21 травня 1997 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_323.

4. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року : Закон України від 21 грудня 2010 року // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 26. – Ст. 218.

5. Водний кодекс України від 6 червня 1995 року // Відомості Верховної Ради. – 1995. – № 24. – Ст. 189.

6. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 25 квітня 2013 року «Про стан виконання рішення Ради національної безпеки і оборони України від 27 лютого 2009 року «Про стан безпеки водних ресурсів держави та забезпечення населення якісною питною водою в населених пунктах України» : указ Президента України від 25 червня 2013 року № 350/2013 // Офіційний вісник України. – 2013. – № 49. – Ст. 1756.

7. Положення про Басейнову Раду Дністра, затверджене Протоколом координаційної наради щодо створення Басейнової Ради Дністра від 17 грудня 2008 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dnister.org/ru/materials/bassejnovyj-sovet-dnestra-ukraina/>.

8. Договір між Кабінетом Міністрів України та урядом Республіки Молдова про співробітництво у сфері охорони і сталого розвитку басейну річки Дністер від 29 листопада 2012 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://dnister.org/wp-content/uploads/2013/01/ukr.pdf>.
